

דראנגער אונד קראסירע שמעהן זייט דעם 16. דיעזעס מארשבערייט. דיא בעוואהנער דעם פעסטונגס-ראיאָנס אין קאָניגסבערג (פּרוּסיע) וואר- דען בערייטע פּערשטאַנדיג, דאס אים קריענס- פאללע איהרע היזער ווערדען ריימען מיסען! (דעזע ריסטונגען זינד אום זע וועניגע ערקלאַרליך, אלס דיעזעלבען זינד געגען רוסלאנד געריכטע זיין קאָנגען! אונד דאָך מעלדעט עבען יעצט איינע דעפּעשע, דאס דער צאר 22. מאַרץ אין בער- לינ איינערשטען ווירד, אום 90. יאָרהינדע- גע- בורטס-פעסטע דעם קאָזערס וויל העלעס מהייל צו געהען! ווער זאָל דאס אלל דען פּערענליכע- שטען שווינדעל מיט זיכערהייט דורכבלוקען!)

יאָ אין אנגעלעגענהייט דער דורכ- פיהרונג דעם לאנדשטורם-געזעט- צעם ווערדען דיא פּנסגעשטעללען פּאַרשי-ע- מען דעמאָנסטראַטע אים אמטס-בלאטען ערשינען. עס ווערדען פּאַרשיעט נור דען זע שורם-מאַנע- ערשטען איינפּעקאַטע צוזאַמענגעשטעלען ווער- דען, דיא אין דער נעמינזאמען אָדער האָנווע- ארמעע געדענט האבען! יעדעס יאהר ווירד דאס פּאַר- עטצונגסוויזע אימער איינע אנצאהל קאָפּלעטער יאהרנאַנגע דען בערייטע קאָנשקריביטען הינצוגע- פּונט ווערדען! — זאָבל דער פּאַרשי-ע- ערשינען זינד ווערדען וויר וויכטיגע און דער נייען יידישען פעסטער צייטונג מיטטהילען.

יאָ אין אָפּטער דער באַרזע) זאַמע- מאַ פּעראכטע הער דער באַרזע-ער קארל איינע אוללמאַן איינע זעלבסט-מאַרד הונד איינע רעוואַלווער-שוס— אולמאַן וואר געדיג אונד עכטע פּאַר וועניגע יאהרען פּאַן זיינעס אַמטער 100,000 גולדען. ער פּערלענטע זיך און פּאַרזע- שפּעקולאציען אונד פּערדענטע גאַסע סוממען, דיא אבער שפּאַטער עבענזאָ שטעלל, הונד איינע אונגאַרענישע באַרזע-שפּאַטע, אין ניכטס ציער- פּלאַסען אין זיינע קאַסא ווארדען נאָך עטווא 10,000 גולדען געפּענעט. דיא אין פּאַרזע דער קריענערישען שפּאַטע דיא באַרזע זעהר שווא- קענד געווארדען, זאל אילמאַן אין דען לעטצען טאָגען הונד געשפּאַטע און איינפּאַרזען באַרזען עמפּונדליכע פּערלענטען האבען. — דיא אוללמאַן און איבערדיעס אין שווערעס אונטער- לידען האטען אַ טרוג איד דעם צור בעשלינג- גונג זיינער פּערזענליכעס-מאַט ביא. נאכדעם אוללמאַן היער האַכאנגעזענע פּערווארדע האט, זא האט דער טרויער אבשלוס זיינעס לעבענס אין פּיעלען קריזען דער הויפטשפּאַטע איינען ערשיי- טערדיג צוריקגעווינען!) דיא ווע- נער, אלטע פּרעסעט שרייבט: פּאַר איינען מאַ-

נאמען ריכטעטען דיא איינגעבאָרענען יודען אין דער קריס און דען רוסישען מיניסטער דעם אינגערן, דען גראַפע טאַלסמאַן, דיא מיטע, זיך דער עקטע דער „קאראמען“ (כת הקראים) אנשליעסען צו דרפּען! דער מיניסטער ערקלאַרעט, דאס ער זינענדישע הינענע ניכטס איינצו-ווענדען האבען; דאָך מאַגען זיך דיא ביטמשטעללער מיט איהרעם פּאַרהאבען און דען אָבער-ראכטיגער דער „קארא- מען“, הערן פּאַנולאָוו אין איינפּאַרווא, ווערדען, דיעזער יעדאָך וואנעט ניכט, דיא פּעראנ- ווארטליכקייט העפּער צו איבערנעהמען. ער ריכ- טעטע דאָהער דיא אַנפּאַנע און דיא פּערשידענע קאראמענ-געמינדען אין דער קריס, אָב זיא צו דיעזעס אנשלוסע דער יודען איהרע איינזיילונג געבען? — דיעזע שפּאַכען זיך יעדאָך איינשטימיג געגען דיא אויפּנאמע אום. זיא בעריעפּען זיך הייבט און דיא „פּרווילעניען“, דיא איינען דיא קאזערין פּאַטהאַיא, 11 נור אונטער דער בעדי- גונג בעוויילונג, דאס זיא זינע יודען, וועלכע ביזהער דען „תלמוד“ אנערקאַנטען, אין איהרע געמינזשאַפּט אויפּנעהמען! — דאס הייסט: רעכט היבש צוריקגעוועזען! דיא יודען האבען דיעזע בעלידינגע וואָל אונד פּערדענטע וועגן זיא דען „תלמוד“ פּערוערפּען אונד דער קאראמען-עקטע זיך בלאָס אום דעם גרונדע אנשליעסען וואָלשען, ווייל דיא „קראים“ און רוסלאנד איינע בענינס- טינגען געניעסען, פּאַן וועלכען דיא אנהאַנג- גער דעם „תלמוד“ איינעשפּאַסען זינד!

יאָ ווען דיא יודען ווירן ווייט אים גראַטוואַרע ווירד געמעלעט: דער יידישע באַרן הערמאַן פּאַן קאָניגסווארמער, אָדער דעם בעקאַנג- טען יידישען באַנקערס אונד העררענ-הוי-מיניע- דעם קאָניגסווארמער אום ווען האט זיך היער מיט דער טאַכטער דעם גרונד-בעניצערס אלעקסאַנדער פּאַן בלאַס קעגן ווייט פּערלאַבט, דאָך נור אונ- טער דער בעדינגונג, דאס זיא ברויט יודען ווירד! דיא אין אונגאַרן דער איבערטרוט צום יודענטומע- ניכט שטאַטטהאַפּט, ווירד דיא ברויט זיך פּאַר אל- לעם דאס עסטערייכישע שטאַטס-בירגער רעכט ערווערבען מיסען, אום אויף געזעצליכעס ווענע איהרען אנטרום אום יודענטום בעווערקשטעלל- גען צו קאָנגען!

יאָ אונגאַרן אין איינעם יידישען טעהאטער) אין לאַנדאָן עקסיטערט אין קלי- נעס יידישעס פּרוואט-טהעאטער, וועלכעס עבען נור פּאַן יודען בעזוכס ווירד, דיעזער טאַנע ווארדע דאס שטיק „דאס שפּאַנישע צינגער-מאַר- כען געשפּילט. יעמאַנד בעשפּאַרדעט דיא גאַ- רהערען עס ענטשטאַנד אין בלינדער פּיער-לאַרס; אללעס דראַנגטע אים פּאַסערען צור טהייער הונט,

וואָביי 17 פּערזאָנען, וואָרונטער אין 70. יאָרהינדער גרייז, אום דאס לעבען קאַמען.

דיא באַרזע-דעבאַטמע.

— זיענענער מאַן דער פּערהאַנדלונג. —

אין דער זאַכטמאַן-זיטונג האט מען וויר ווע- דער אין אנט-געמישעס געשפּעטע אונזעהרען, וועלכעס יעדאָך דיעסמאַל פּאַן זעהר אכט בא- רער זייטע ענטשערען צוריקגעוועזען וואר- דע. עס שפּאַכען געמליך ארבערט סענטקי- ראלי, לודוויג מאַטשאַרי אונד דאס אנט- סעמט אונד גאַרד וואדנאָי געגען דאס באַרזע-ט, וואָהרענד גוטסוואר דעגען אונד פּראַנג פּול- סקי פּיר דאס באַרזעט איינפּאַרמען. דיא אלל דיעזע העדען קיינע נייען מאַמענטע ענטהאַלמען, זא וואָל- לען וויר אונס בלאָס אויף דיא קורצע מיטטהיילונג דער רעדער וואדנאָי אונד פּולסקייס בעשראַנקען. אַנדאָך וואדנאָי האט אנטער אונטער אונטער: „דיא אונגאַרישע נאַציאָן האט גענומען דיא ארבעט געאַפּטעט; זיא זעהט אויף, דאס זיא דער יודע- שען קאָנקורענץ געגענאבער מאכטלאָן איז! דיא רעווערונג בענינסטיג עבען נור דיא יודע- שען באַרזענער! דיא איינערסטע לינקע בע- קאַפּטעט אימער נור דען אויסליך מיט עסטער- ריך! דיא היעדורף ווירד זיא זינע מאַרשאַטע ער- לאנגען! זיא מוס בייא דען נאַכטען ווא הלען דיא „יודע-פּראַנע“ אויפּאַלען, אום בייס פּאַלקע געהאַר צו פּינדען, דאס פּאַלקע ווארמעט אויף איינע עררעסטונג אום דען איינערען קליינע דער יודען! וויר מיסען אויף זיענע זעליכעס ווענע דען יודען דיא גלייב-בערעכטונג, דיא איהרען איי- גערייט ווארדע, וועדער ענטשעהען, דיא דיא ווען דיעזע גלייב-בערעכטונג בלאָס צו איהרעס איינ- גען נומען אויסבייטען! וויר פּערפּאַלען דיא פּער- שידענען ציאָנאַליטאַטען אים לאנדע, דיא אין לייד אונד פּרייז אונס צור זייטע שטאַנדען! אויך דיעזער נאַציאָנאַליטאַטען האט ווירד נור פּאַן דען יודען אנטפּאַכט, אום דיא אויפּערקומקייט דער אַפּענעמליכען מינינג פּאַן זיך אבצולענקען. אום לאנדטאַנע פּאַס יאהרע 1844 האט אויך דער גראַטע אונגאַר, גראַף סעטשעני, געגען דיא יודענ-עמאַנציפּאַציען שטעללונג גענאַמען! דיא האבען אָך אין איינעס בעזע פּאַלקס איבער סעטשעני געלעזען! דיעזעס בוכע דאַרף מאַן דאָך גלייבען שענקען, דיא פּאַלק געוויס קיין אנט- טע-סעמיט איז! (אללגעמינע היסטעריקט) וועגן מאַן געגען דיא יודען קיינע געזעט צוליב- כע אבדהילע שפּאַטע, דיא ווירד דאס פּאַלק ענדליך זעלבסט הלפע פּערישאַפּען! פּראַנג- פּולסקי האט אימער פּיר דיא יודען גע-

פּעציערע דעם קאָנגעס, וואָללען זיא געפּאַלונגס דיעס אללעס לאסען, מאדאטע, אונד זעהען וויר אים אנדערן מאנאַצן נאָך. פּרויא לא מאַטע ערראַטעטע, אללעס, וואס זיא היער זעעהען, קאם איהר זעהר שאַן פּאַן, זא שאַן, דאס זיא ניכט איינמאַל האַפּען דורכטע, עס קייפּען צו קאָנגען. אָהנע צווייטעל געשטייבעלט, דאס זיא פּאַן הערן פּינדרעס זאָ גוט בעאורטהיילט ווארדע, קאָנגע זיא זיך דער פּויריס ניכט זעווערען, ער בעאורטהיילע זיא זינס!

זיא פּערווישטע איהרען שפּאַלך אונד בריינעט, דאס זיא זיך ניכט אלס איינפאַכע בירגערס-פּרויא אונגעקוינט האטעט, דאָך אום יעדער שליסען לאנע ציעהט זיך אין געוואנדער ניכט מיט פּאַרטהייל הערויס. „ניכטס נייעס, מיין העיר! (זאַמע זיא) איד ווילל ניכטס נייעס אבאן! — מאדאטע ווילל אָהנע צווייטעל איינע וואָהנונג פּיר פּיינדע מאָבילירען? — זאַמע מיסטער פּיינדע. „נאַנגן ריכטיג! (ערווידערט פּרויא לא מאַטע) איי- נע וואָהנונג פּיר פּיינדע, אונד זיא בעגרייפּען, דאס פּיר איינע זאַלכע וואָהנונג. — פּאַרדעפּליך! — וויא אין אונדערשטאַנ פּאַן פּאַרזע, וועלכע זיינע איינפ- קייט ניכט דאָרין זעצט, דאס ער עהער נייעס אלס אלטעס פּעריקושט, וועגן ער אום איינעס זאָ פּיעל געווינען קאַנג, אלס אום דעם אנדערן. (פּאַרזעטצונג פּאַלנע.)

זיינע קאַסטיס דען בעזוך איינער שאַנען דאַס ער- מעלדעט האטען. מאַן קאָנגעט אים האַפּע דיעזעלבען קאַסטיס זעהען. זיא ווארען בעשאַפּטע, מיט דען אלטערען מאַכעלן דיא מינדער אלטען צו רעספּעקטירען אָדער בעסטער געוואנט, ספּאַהאס. געלעבט אונד אלטע פּאַלסטע צו פּלינדערען, אונד דאס אָפּ-האַר אונד דיא פּערדען הערויסצויעהען, דיא צום אויסשפּאַפּען איהרע נאַפּאַלענער דיענען וואָלשען. דיא הער פּינדרעס בעמערקטע, דאס זיינע קינדן דיא אָפּעראַציען זיינער קאַסטיס זעהען אונד דיא געלענערהייט אים איינעס מינדער ניכטיגען ליכטע אנטווען קאָנגעט, אלס עס פּיר זיינע איינערעסטען רעפּעטיטליך וואר, זא שלאַס דעם איינע זינלאטווע, דיא נאך דעם האַפּע נינג, אום פּורכט, ווא ער זאַנעט, דער שטויב קאָנגעט בלענדען זיין פּיר מאדאטע. ביא דיעזעס „מאדאטע“ העלעס ער איינע. עס וואר דיעס גלייכאום איינע זיינעדיגע פּראנע נאך דעם נאַמע דער פּרויא. „אָך, בין פּרויא ניאַפּן פּאַן לא מאַטע וואלאַא! — ערווידערטע זיא נאַכלאַסיג. ביא דיעזעס וואָלקלינגערען מיטעל זאם מאַן טון הערן פּיינדע זיינע פּיינדע לאָזען, דען שליסעל אין דיא טאַשע שטעקען אונד זיך דער ניאַפּן נאַהערן. „אַה! (ש-יאָך ער) זיא אום ניכטס היער, וואס פּיר מאדאטע טווינט. דיא האבען נייעס, שאַנעס, פּאַכטיגעס! דיא פּרויא ניאַפּן דאַרף ניכט דענקען, ווייל עס אויף דעם „שלאַטן ריאַלע“ איז, האבען דאס הויז פּאַן מיסטער פּינדרעס ניכט עבען זאָ שאַנע מאַכעל, אלס דער מא-

אונד וויר האבען זע זאַנען האַרען, איינע היבשע ווענע פּרויא זיא אויף דער שווערלע איינער טהייע געשפּאַרבען, דיא זיא זיך ניכט האבע אָפּגען לאסען קאָנגען. אין פּאַרזע מייעט העט מאַן וואס מאַן ניכט קייפט, אונד דיא מאַכעל-פּערישעהער זינד עס, דיא דאס שפּיטוואָרען, זעהען אום האבען! אין אום לונדן בראכטען. אין דער האַפּענען אויף איינע מאַנליכע מייעט העט, ווארף פּרויא פּאַן לא מאַטע איהר איינע אויף איין מאַ- בעל פּאַן נאַלר-געלבען ווירד, דאס איהר בייס ערשטען אוינעבליק געפּיעל. אום אללעס צו אָדנען, מיסעט מאַן דען הייסטען שפּאַך, געשטעהנד אום איינעס פּאַציפּטער, איינעס שפּיי- זעציפּטער, איינעס קליינען זאַלאָן אונד איינעס שלאפּטיג- טען פּיעשען; זא דאס מאַן אים הייסטען שפּאַך דיא „אל- טאַנען דער קארינאַלע“, אונד אים פּיעטען דיא דער „אונ- טערשיטצונג-אנשפּאַלען“ אין עמפּעסען געהען ווירדע, נאכדעם דיא ניאַפּן זא איהרען עמפּעסען געפּאַטען, וואנדעס זיא איהרע איינע נאך דער ווישע, זא זיך דיא רייכטיגער אום נלאַנענדסטען באַטען, נאך דער ווישע דער קריספּאַללע, דער נאַלר-ראהען, דער שפּיענעל, זיא זאם היער, מיט אונגעוולדנער מייעט אונד עס- וואס אונפּערשטאַטעס באַכעלען, מיט דער מייעט אין דער האנד, איינע פּאַרזע באַנעטמאַן, דער אויף דען און איינאנדער ענדירקען נאַנלען זיינער בירדע ציינע-פּיינדע איינע שליסעל הערויסגעלעקען ליעס. דיעזער ווירדע אויפּוועהר דער געלענענהייטס-וואא- דען וואר קיין אנדערע, אלס הער פּינדרעס, דעם

פֿערשיעדענע נייאָניקישען.

* (ייִדישע וואָהלטהאַטיגקייט). אויס לייפֿציג ווירד נעמעלדעט: הערר נאָמאַט האַנדלער האָט דעם פֿאַרזשאַנדע דער הערר-גען נען ייִדישען נעמינדע דען בעטראַן פֿאַן 100,000 מאַרק מיט דער בעשטימונג איבערשטעלעט. דאָס דיאָ צינון דעם אונאַננימאָלען קאַפּיטאַל צו פֿערשיעדענע וואָהלטהאַטיגען צוועקען פֿערווענדעט ווערען מאָגען!

* (אייִן רוסישער יודע — שפּאַ-נישע קאַנזול) דיאָ שפּאַנישע קאַניגן כרום-מינע האָט דעם ייִדישען קוֹפּמאַן היים בעז ראַבבֿי-נאַוויטש צום שפּאַנישען קאַנזול אויס רוסישען גו-בערנעמעט מינקס ערנאַנט.

* (מות אדם ישראִל) דיעווען זאַמסטאַ: פֿערשיעדע הערר און מאַגן דער זון אַנצעס לעבען נור אַקטעדער וואָהלטהאַטיגקייט נעווידעטע האָט, אונד דורך זיין עולעס, אַנאַיגענטיגנעס שערבען אין אַרדן קרויען אונזערע הייפּט-שטאַט דער אַלגעמינסען לעבע אונד האַבאָ-מונג זיך ערפֿישיע דער פֿערשפּאַרבענע דר' אַר-מין רייך, וואָר מיטגלעד דער שטאַט-רעפֿאַ-זעמאַניק אויסשום מיטגלעד דער אַזר' קולטום-נעמינדע, מיטגלעד דער שטייער-רעקלאַמאַציאָנס-קאַמיסיען וויצע-פֿאַרזעט דעם קאַנקאַדיאָ-וואָהלטהאַטיגקייטס-פֿעראַניעס "אויזוֹ אויזוֹ" אים יאָהרע 1876 ערהעלט ער פֿאַן זייער מאַעסטאַט אַלס אַללערהאַבטע אַנערקענונג, דען פֿאַרזאַ-יאָזעפֿאַרדען, וועגן מאַן דען נייזונען מאַגן דער און אַלסער פֿאַן 76 יאָהרען עררייכע נאָך פֿאַר וועג-נען מאָנאַטען אין דען שטראַסען דאַהער שטייענד זאָה, קאַנטעט מאַן נעוויס זיין דאָס ער פֿיר אַר-נענד איינען נעמינסטיגען צוועק טהאַט זי. דאָס שאַנסטע קאַב, דאָס איהם נאכגעזאָט אַרדען קאַניג, בעשטעהט אין דער טהאַזאַבאָ, דאָס ער נייע איינען פֿירט האַטעט נישט איינמאַל דער ערפֿום-סענסטע אַנטי-סעמיט וואַנטע עס יע, אן זיינעם היי-נען כאַראַקטער צו רוסטעלן! מיט איינעם וואָרע, זיין נאַנצעס לעבען בילדעטע איינען קדיש השׁם! זיין ליבענ-בענאַנטיג פֿירדעט הייטע נאכטיטאַנס שטאַטע. תּצבֿיח!

* (דר' פֿיליפּס צוקער) אַבערדענע-טער דעם גאַליצישען לאַנדטאַנעס, פֿאַזעס דער אַזר' קולטום-נעמינדע צו לעמבערג, אַנדערלס-קאַמטער-ראַטה אונד וויצע-בירגערמייסטער דער שטאַט לעמבערג, אַזט אַם 16 דיעזעס צו ראַבע נעמלדערען וואָרדען. דורך דאָס הינשיידען דיעזעס אינפֿלורירטען מאַננעס, דער ערסט דאָס 49. לע-בענס-יאָהר עררייכט, דאָס דיאָ יודענהייט גאַל-טעט.

”פֿרוי קלאַטילדע! פֿערגעסען זיאָ נישט, מיך פֿאַר-נען פֿאַר זייטן צו וועקען!” — זאַנטע ניראַפֿן לאַטאַטע.

אויס בעהאַנליכער דענקען צו קאַנגען, בערייטעטע דיאָ ניראַפֿן הערררע דער אַלסען דורך אַיין צייכע, זיאָ מאַגע דיאָ אַלליין לאַסטען.

פֿרוי קלאַטילדע פֿאַכטע ווערער דאָס פֿיער אן, דאָס מאַן אין דער אַשע בענראַבען האַטשע, אויס דער שטובע אין לענדעריעס אייטעהען צו נעקען, שלאָס דיאָ טהירע אינד צאָן זיך אין דען דאַכ-ווינקל צוריק, וואָ זיאָ איהרע אַנדער-שטאַטע האַטשע.

פֿרוי אַלסען וואַכטע, שטאַטע צו שלאַפֿע, דיאָ נאַנצע נאכטע הינרויך, זיאָ שרייב מיט דעם בלייזשיפֿטע בייס שייך דער נאַכט-לאַסטע בעמעקונגען, אונד פֿערוואַק ערסט, נאכדעם זיאָ דעם קאַמטענען פֿאַנעס זוכער וואָה, נענען דרייאַ אַהר מאַרגענס, אין דיאָ רוהע דעם שילוטעס, אויס דעם פֿרוי קלאַטילדע, וועלכע קרם סעהר אַלס זיאָ נעשלאַטען האַטשע, זיאָ מיט דעם ערסטען דאַסער-ליכטע ערוועקטע.

נענען אַכט אַהר האַטשע זיאָ איהרע טאַלעטשע בע-ענדיגט, דיאָ אויס איינעם צעליכען יודענען קלייד אונד איינעם בעשאַפֿאַללען קאַפּעס-פּושיץ בעשטאַנד, צונויך אַלס פֿאַרנעהמטע אַטע אונד אַלס היכשע פֿרוי בעשעל. זיאָ איינע אַרם פֿאַן קאַרען פֿאַן דעם פֿלאַטצע האַלען, זיאָ ווירדע איינע, זאַנטע פֿאַרזאַ-נען האַבען, אַבער דיעזע האַטשע מאַן צו פֿען הערר-אַ-לען מיסטען.

דער קאַרען, אין פֿאַללענדעטער שטעהל, בעשטאַנט

פֿאַפֿיערע, וועגן דער פֿאַנאַצ-מיניסטער ערעטצ דיאָ שטאַטס-רענען, קאַנווערטירען ווילל, זאָ ריהרט אויך דיעזעס נור פֿאַן ראָט היילדעם קאַפּע הער, דער בייאָ דיעזעס נעשלאַטע מיליאָנען איינ-שטרייבען מאַכטע! אויך דיאָ ווירד פֿיערען איינשט אַין, וויבאַלעאָם (וויבאַל), אַבער נישט אַיין זאַלבעס, וויאָ דאָס "וויבאַלעאָם" אונזערעס מיניסטער-פֿאַרזירען טען וואָ! זיאָ האַבען נעמליך אַם, "וויבאַל-אַהרע" איינען ציענע-באַק גענאַטען, דעמזעלבען אַללע איהרע זינדען אויפֿגעלאָרען אינד איהן דורך איינען ראַבבֿינער אין דיאָ וויסעטע ערלייטען לאַסטען וואָ דער אַרמע ציענע-באַק דעם מיינעל איבער-אַנשוואַרעטע וואַרדען! נאָך זאָ ווירד ער באלד דעם פֿאַנאַצ-מיניסטער סאַפּאָר ערגעהען, דעם מאַן עבענפֿאַללס אַללע, "זנרען דעם דעפֿיציעס" אויפֿ-בירדעט! אויך איהן ווירד מאַן אין דיאָ וויסעטע הנייס-שטאַקען! — אַבער דיאָ ווירדען האַטטען אויך אַיין גע-באַמ, דאָס זיאָ אַיין וועבענען איהרע (שמיטה) אַל-לעס דען רעכטשאַטען אייגענשאַטען צוריקגעבען זאָללען, וואָס זיאָ וואַהרענד דער זעכס יאָהרע צו-זאַמטע נעשטאַהלען אונד צוזאַממען געווען געווען געווען האַטטען! — דיאָ הייטיגען ווירדען בעבאַכען דיעזעס גבֿכאַט נישט! זיאָ נעבען דאָס נעשטאַהלענע אונד דאָס געוויכענע נישט צוריק! אַל-ליין דיאָ פֿאַלכער ווערדען דאָס זיך נישט גע-פֿאַללען לאַסטען, דאָס אַכט צע הניטע יאָהר-הונדערט שלאָס דאַמיט, דאָס קאַניג לוודויג XVI. היינעריכטעט וואַרדען! דאָס נייגע הע-טע יאָהרהונדערט ווירד מיט דער "אויפֿקניפֿונג דער ראַטשילדעס" ענדען... (הערר וואַרדע דיע-זער צייגענ-הרעשער פֿאַם פֿאַרזענען צוריק-אַר-נונג! גערופֿען, — סעמען זאַנטע: "אָך האַבע אַל-לעס דיעזעס איינעם פֿאַרזאַווישען ביכע פֿאַן דריי מאַנט ענטוואַקען!" — דער פֿאַרזענע ערווערעטע יעדן: "ווער זאַלבען אונזען אויס איינעם שמוטצ-ביכע צו-מירט, מום אויך דיאָ פֿאַרזאַווישען הערר איבער-נעמטען!" — סעמען געוויכעט העררע זיין גע-שוואַטן מיט דער ערקלאַרונג, דאָס ער דאָס באַר-שעט פֿערווערפֿען!

מאַן ערוועהט העררעס דיאָ דיעזע האַפֿטע אינ-יאָראַני דער אַנטי-סעמיטע, דיאָ ערלעכט דען נראָס. טען אונזען ערסט אויס פֿאַר ען ביכען פֿאַר-פֿען מיסטען! — דער פֿאַרזאַווישען אַנטי-סעמיט דריי מאַנט אַזט וועגען זיינע שמוטצ-ביכעס אין איינען שקאַנדאַלזען פֿיעס-פֿאַצעס פֿערוועקעלט!

* דיעזער דומס-קאַפּע האַטע עטוואַס פֿאַם ציענע-באַקע אַם פֿערוואַונגען-פֿאַנע אונד דיאָ שוואַכע ער דאָס דיסטעטע ציט פֿאַם זיבע-יאָהרע! דיאָ דערזאַקיאָן.

פֿאַל לייעטאָן.

דאָס האַל-באַנד דער קאַניגין.

(42. טע פֿאַרזעכטונג.)

יאָ, אָך האַבען אַן העררן פֿאַן נועסע פֿאַן אונד אַן העררן פֿאַן דאַקאָן נעשייבען; דער איינע פֿאַן איהנען אַנטוואַרשעט מיר, דאָס אויס נאַנין אינפֿאַך.

”דאָך דאָס וואַפֿענע-שילד איזט נישט אין פֿיער פֿעל-דער נעטהילט, דער ביינען איהם פֿאַם קאַרדינאַל קאַהאַן.”

”אַה! דער קאַרדינאַל, דיעזער וויבער-קעכט, דיעזער עהרניציע; ער ווירד פֿרוי פֿאַן לאַטאַטע בעוועקן, וועגן פֿרוי פֿאַן לאַטאַטע איהרע טהירע פֿאַרזעכטע.”

”נוט! ער מאַן רוהען זיין דיאָ טהירע ווירד איהם נע-אַפֿענטע ווערדען, אונד וואַנ? מאַינען אַבער...”

דיאָ פֿערוואַק אין איינע טרייסערייאָ.

”איינע דאַטע פֿאַם נושען וועקע, דיאָ הונדערט לאָיס-דאָך נישט דאַכטען דיאָ פֿרוי לאַטאַטע, קאַנן אין איינע דאַכט-שטובע עספֿאַנגען ווערדען; זיאָ קאַנן אויף מינען קאַלשען באַדען פֿיערען; זיאָ קאַנן ליידען אויף מינען שפּיהלען, דיאָ זאָ האַטע זינד, אַבערנעקען פֿאַם פֿיער, אַבער אין קירכע-פֿירסט, אין הערצע-איבערווענדער? ניי, ניי! דיאָ אַרמטור, דיאָ אַיין זאַלבער, לאַטאַטעניער? בעזכט, ברויכט מיר אַלס לוקסוס, אַלס געוויסע ריי-כע האַבען!...”

דיאָ ניראַפֿן וואַנטע זיך נון נענען דיאָ וויהאַל-פֿאַרין אַזט, דיאָ איהר בעסט פֿאַללענדער צויעכט מאַכטע, אונד זאַנטע:

מיט איינעם קלאַטילדע פֿערידע, ערהעלט בעשעהל, דיאָ פֿרוי ניראַפֿן נאָך דעם, פֿלאַטשן קאַלען צו פֿירען, וואָ אין דעם אַלשען ערנעשאַס איינעם פֿערהאַטענען האַטעלס מיסטער פֿינגערעס, סאַפעציער אונד דעקאַרשע, וואָהנען, בייאָ דעם אַלס ערע אונד ניי ערע מאַכעל צום פֿעקיש אונד צור פֿערימעשונג וואָהלפֿיל צו פֿיר-דען וואַנען.

צעהן מיטען נאָך איהרעס אַבאַנעט נעלאַנטע דיאָ ניראַפֿן אין דיאָ סאַנאַציע פֿאַן מיסטער פֿינגערעס, וואָ וויר זיאָ וואָליך אין בעוואַנדערונג אונד אויסוואַהל בערפֿושען פֿיערען.

פֿינפֿצעהנטעס קאַפּיטעל.

מיסטער פֿינגערעס.

נאַר פֿערשיעדענע וואַרען אונד מאַכעל-שטיקע זינד עס, וועלכע דיאָ אוינען אונד דיאָ איינבילדונגספֿאַס דער וועגען בענעשען אין דען סאַנאַציע דעם מיסטער פֿינגערעס אויף דעם, פֿלאַטשן קאַלען פֿיערשרעט.

לויטע וואַרען, דיאָ נישט נאַנין זיאָ וואַנען, זיאָ עס דער שילד רעדליך זאַנטע, דיאָ מיט פֿעריאָניעס איינ-אַנדער ווערטה נאַבען, אונד אַם ענדע איינע פֿיעל בעמראַכט-ליכערע נעזאַמט-סומעס דאַרשטעללשען, אַלס דיאָ האַב-מיטהינטען קייפֿער נעקאַט האַבען ווירדען.

פֿרוי פֿאַן לאַטאַטע בעמערקט ערסט, אַלס זיאָ צור בעשפּאַכונג אַללער דיעזער רייכטימער צענעלאַס-טען וואַר, וואָס איהר אַלל איהרע וואָהנען אין דער שטאַטע-סאַניט-קליידע פֿעהלעט.

דאָך מיט דען סאַפעציערען פֿאַן סאַריו איזט יעדער-צייט לייכט איינע איבערזאָניקונסט צו טרעפֿען נעוועקען

ציענעס איינען אַנערנעמליכען פֿערהאַטען ערליטען, דיאָ נעמאַנד וואָ דר' צוקער דאַצי בערופֿען וואַר, דעם אַנטי-סעמיטעס מיט ערפֿאַל ענטנע-נענען טרעטען!

* צור פֿעריקען-פֿאַרזע (אם פֿאַמ-ריקעל-בעצירק קענעטשעש (ביהאַרער קאַמיטאַט) האָט דער שטעהליכער זיינען שוואַנער מיט דער פֿיהרונג דער ייִדישען מאַרקינע בעטרויט, דיאָ נעמינדע וואָללעט בערייטע וועדערהאַלט איינען קוואַליפֿיצירטען ייִדישען מאַרקינע-פֿיהרער אַנ-שמעללעך, דאָך דער שטעהל-ריכטער ווילל דיאָ פֿאַמ-ריקען נישט זיינעם שוואַנער נעמזיעהען. — וויר פֿאַנען: זיאָ בלייבט דיאָ קאַפּעסאַנעללע אויסאַ-נאַמע דער יודען אין אונאַן? וויר פֿאַנען פֿערגער: וואַרעס אונטערנעמען דיאָ צווייאַ קאַנזעליען נישט, אויס דיעזעס בעשטאַמערען צושטאַנדע אין ענדע צו מאַכען? וועלכען בעררן האַבען דען זאַנטע נאָך דיעזע צווייאַ קאַנזעליען, דיאָ פֿאַן דער הויפּט-שטאַט אים מיט איהרע קאַפּעסאַנעללע וויזיט אונד איהרעס נעוואַלטיגען אינפֿלואַסע דעם נאַנצען לאַנדע אים פֿאַרזען מאַכטען! הערר איזדאַך אַולטאַנען אין גרעסוואַרדיין זאַלשע עס, אין זיינער אייגענשאַפֿט אַלס מיטגלעד דער ערפֿאַ-הונט-קאַמיסיען, פֿיר זיינע פֿאַליכט ערעכטען, דאָס דער בענאַכבאַרעטע מאַרקינע-בעצירק קע-רעסעטע איינען ייִדישען מאַרקינע-פֿיה-רער ערהאַטע! וויר האַפֿען, דאָס דיעזע אַנערנונג איינבילדען וויר, אויס העררן אַולטאַנען צו פֿערהאַלטען אין דיעזער אַנעלענענדיג זיינען בערייטענען אינפֿלואַס פֿאַלל אונד נאַנין צור געל-טען צו בינגען!

* (ראַבבֿינער אונד גייסטליכער) אויס בערלין ווירד נעמעלדעט: איינע פֿערהאַטענע אַנציען! אין דען היינענען בלאַטשען פֿעריקעטע דיעזער טאַנע אַללער וועלט, דאָס דער ראַבבֿינער דער היינענע רעפֿאַרם-נעמינדע, הערר דר' אַפֿענען היימעל, זיינע טאַכטער מיט איינעם עוואַנגעלישען גייסטליכען פֿערהאַטע האַט! — פֿירוואַהר! אַללע אַיטהאַדאַקסען ראַבבֿינער דער וועלט וואַרען נישט אַזט שטאַנדער דער רעפֿאַרם איינען זאָלך "פֿאַרזעליכען הייב" צו פֿערוועטצען, אַלס דיעזער דר' אַפֿענענדיגער אַלליין עס צו שטאַנדע געבראַכט! ווענעטעטע ווייס האַט, וואָס מאַן פֿאַן איינער רע-פֿאַרם צו ערוואַרטען האַט, דיאָ איינען זאָלבען מען-שען נאָך אַלס ראַבבֿינער הולדעט!

* (אונד ערקלאַרליכע רייסטונגען!) אויס בערלין ווירד איבער דיאָ הייטען רייסטונגען פֿאַללענען נעמעלדעט: זאַמטליכע הויפּט-לייטע דער אינפֿאַנטיע האַבען זאכטיגע פֿערהער-האַלטען, איינע צאַהל קוואַלעדיע-רענימענטער